



ע"פ 1187/22 - מדינת ישראל נגד מחמוד זיאדאת

בית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פליליים

ע"פ 1187/22

לפני: כבוד השופט ע' פוגלמן
כבוד השופט י' אלרון
כבוד השופטת י' וילנר

המערערת: מדינת ישראל

נגד

המשיב: מחמוד זיאדאת

ערעור על גזר הדין של בית המשפט המחוזי בנצרת
(כב' השופטת ר' גלפז מוקדי) בת"פ 57624-03-21
מיום 24.1.2022

תאריך הישיבה: כ"ב באדר א' התשפ"ב (23.02.2022)

בשם המערערת: עו"ד עדי שגב

בשם המשיב: עו"ד לואי ערפאת

בשם שירות המבחן למבוגרים: עו"ס ברכה וייס

פסק-דין



השופט ע' פוגלמן:

המשיב הורשע על פי הודאתו במסגרת הסדר טיעון בעבירות של חטיפה; חבלה חמורה בנסיבות מחמירות; ואיומים. בגין עבירות אלו השית עליו בית המשפט המחוזי בנצרת (כב' השופטת ר' גלפז מוקדי) 18 חודשי מאסר בפועל; מאסרים על תנאי (כפי שפורטו בגזר הדין); ופיצוי בסך 30,000 ש"ח לנפגע העבירה. הערעור שלפנינו נסב על קולת העונש.

תמצית העובדות וההליכים

1. על פי עובדות כתב האישום המתוקן מיום 25.10.2021 (להלן: כתב האישום המתוקן) בתקופה שקדמה לאירוע נושא כתב האישום, התקיים קשר רומנטי בין בתו של המשיב, שהייתה אז בת 19 (להלן: הבת), לבין צעיר שהתגורר בשכנות למשיב (להלן: נפגע העבירה). בתחילת שנת 2021, בעקבות מריבה שנתגלעה בין השניים, ניתק הקשר ביניהם, הגם שהבת המשיכה לנסות וליצור קשר עם נפגע העבירה בהזדמנויות שונות. עובר ליום האירוע, נודע למשיב על הקשר בין השניים, דבר שעורר את כעסו והוא החליט לתקוף את נפגע העבירה. ביום 4.3.2021 בסמוך לשעה 13:00, שהה נפגע העבירה ברכב שחנה בחניית ביתו, כאשר הוא היה ישוב במושב הנהג ושוחח בטלפון עם המשיב. בה בעת הצטייד המשיב בסכין המשמשת לחיתוך בשר (להלן: הסכין), הגיע אל הרכב, ודפק באמצעות הסכין על החלון בצד של הנהג. נפגע העבירה שאל אותו "מה יש?", ונעל את דלתות הרכב. המשיב לא ענה לשאלתו, הגיע אל החלון שבצד המושב שליד הנהג (שהיה פתוח), הכניס את ידו דרך החלון ופתח את דלת הרכב מהצד הפנימי. המשיב התיישב ברכב, הצמיד את הסכין לצווארו של נפגע העבירה והורה לו לנסוע. נפגע העבירה שאל אותו "מה קרה, למה הסכין?" אך המשיב שב והורה לו לנסוע מהמקום. בהוראת המשיב, נסע נפגע העבירה לכיוון היציאה מהכפר, כאשר במהלך הנסיעה המשיב הכה אותו בראשו באמצעות קת הסכין. לאחר שהגיעו לשטח פתוח, ובהוראת המשיב, עצר נפגע העבירה את הרכב וירד ממנו. המשיב ירד אף הוא מהרכב ואמר לנפגע העבירה שעתה הוא יהרוג אותו משום שהוא מדבר עם בתו. לאחר חילופי דברים שבמסגרתם הכחיש נפגע העבירה כי הוא משוחח עם הבת, חזר המשיב והכה אותו עם קת הסכין בראשו, וכן דקר אותו בירך השמאלית ובידו הימנית. בשלב זה ניסה נפגע העבירה לתפוס את הסכין ולהרחיקה מהמשיב, אך האחרון נשך אותו במרפקו הימני והמשיך להכותו בידיו בפנים עד שנפגע העבירה נפל לרצפה. או אז איים עליו המשיב כי "אם תהיה בשכונה עוד שבוע אני אהרוג אותך ואף אחד לא יעזור לך". לאחר מכן תפס המשיב את נפגע העבירה בבגדיו, הרימו מהרצפה והורה לו לעלות לרכב ולנהוג, כל זאת בעודו אוחז בסכין. נפגע העבירה אמר למשיב שאינו מסוגל וזה השיב "תגיד תודה שלא הרגתי אותך". המשיב הניח את ידו על צווארו של נפגע העבירה והורה לו לנסוע מהמקום. השניים נסעו בחזרה לכיוון ביתו של נפגע העבירה, שם ירד המשיב מהרכב, לא לפני ששב ואיים על נפגע העבירה שאם יראה אותו יהרוג אותו. בהמשך לאירוע זה, שוחח המשיב עם דודו של נפגע העבירה ואמר לו שיורה לזה לעזוב מיידית את השכונה ואיים שאם יראה אותו יהרגו. ממעשיו אלו של המשיב נגרמו לנפגע העבירה חבלות בפנים ובגפיים והוא פונה לטיפול רפואי ונזקק לאשפוז.

2. נוכח מעשים אלה יוחסו למשיב בכתב האישום המתוקן עבירות של חטיפה לפי סעיף 369 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: החוק); חבלה חמורה בנסיבות מחמירות לפי סעיף 333 בצירוף סעיף 335(א)(1) לחוק; ואיומים לפי סעיף 192 לחוק. המשיב הודה במעשים במסגרת הסדר טיעון, שבמסגרתו הוסכם כי לעניין העונש המדינה תעתור להטיל על המשיב עונש מאסר בן 33 חודשים וכן רכיבי ענישה נוספים, בעוד ההגנה תהיה חופשית בטיעוניה. ביום 25.10.2021 הרשיע בית המשפט המחוזי בנצרת



(כב' השופטת ר' גלפז מוקדי) את המשיב על פי הודאתו בעבירות המתוארות.

3. ביום 24.1.2022 ניתן גזר הדין בעניינו של המשיב. בית המשפט המחוזי קבע כי העבירות נושא כתב האישום מהוות אירוע אחד לצורך קביעת מתחם העונש ההולם, זאת בשל הקשר ההדוק ביניהן. בית המשפט עמד על הערכים המוגנים שנפגעו ממעשיו של המשיב, על חומרת העבירות, על הנסיבות הקשורות בביצוען וכן על הפגיעה הקשה שנגרמה לנפגע העבירה כתוצאה ממעשיו של המשיב. עוד עמד בית המשפט על מדיניות הענישה בעבירות בהן הורשע הנאשם, והעמיד את מתחם העונש ההולם לעבירות אלה על בין 15 ל-48 חודשי מאסר בפועל בצירוף עונשים נלווים. בית המשפט עמד על החומרה הנודעת לעבירות שבוצעו על רקע "כבוד המשפחה", ועל החשיבות שביצירת הרתעה אישית וכללית בנסיבות אלו. לצד זאת, שקל בית המשפט גם את הודאת המשיב במעשיו, שנטל אחריות על מעשיו ואף הביע חרטה לפני בית המשפט ואת אורח חייו הנורמטיבי של המשיב עובר לאירוע. נוכח האמור, מיקם בית המשפט את עונשו של המשיב בחלקו התחתון של המתחם, וגזר עליו, כאמור, 18 חודשי מאסר בפועל לצד רכיבי ענישה נוספים ופיצוי, כמפורט לעיל.

טענות הצדדים

4. כאמור, הערעור מופנה לקולת עונש המאסר בפועל שהושת על המשיב. המערערת טוענת כי בית משפט קמא שגה בקביעת מתחם העונש ההולם, וכפועל יוצא העונש שהשית על המשיב נוטה לקולה, זאת תוך סטייה ממדיניות הענישה הנוהגת. בתוך כך נטען כי מתחם העונש ההולם שנקבע אינו תואם את עיקרון ההלימה ואינו מבטא את חומרת מעשיו של המשיב, שגרמו לנפגע העבירה לנזקים פיזיים ורגשיים קשים. נטען כי הדבר נכון ביתר שאת מקום שבית משפט קמא קבע כי הפגיעה בערכים המוגנים היא משמעותית. נטען כי התיאור המחמיר של מעשי המשיב בגזר הדין לא בא לידי ביטוי בקביעת מתחם העונש ההולם. עוד נטען, כי אף הבחירה למקם את עונשו של המשיב בחלקו התחתון של המתחם אינה מבטאת את חומרת האירוע, שתוכן על ידי המשיב והיווה אירוע "מתגלגל" שהלך והסלים. נטען כי בנסיבות אלו, ובפרט כאשר המעשים בוצעו על רקע "כבוד המשפחה" – יש לנקוט במדיניות ענישה מחמירה, וזאת בשים לב גם להמלצת שירות המבחן שעמדה על הצורך בענישה מוחשית שתציב גבול ברור ומרתיע למשיב. הודגש כי המערערת אינה חולקת על הקביעה כי את עונשו של המשיב היה מקום לקבוע בסמוך לרף התחתון של המתחם, אך היא סבורה כי מתחם העונש ההולם שנקבע הינו מקל ביחס לנסיבות ביצוע העבירה. כמו כן צוין כי המשיב לא הביע חרטה של ממש ביחס למעשיו, כפי שעלה מתסקיר שירות המבחן.

5. המשיב מצדו סומך ידיו על גזר דינו של בית משפט המחוזי. נטען כי מתחם העונש ההולם שקבע בית המשפט לא חרג ממדיניות הענישה המקובלת בעבירות מהסוג שבוצע המשיב. כמו כן הדגיש בא כוחו של המשיב כי ערכאת הערעור לא תתערב בחומרת העונש אלא במקרים חריגים שנפל פגם מהותי בגזר הדין, וכי גזר הדין נושא הערעור הינו מנומק ואינו סוטה ממדיניות הענישה הנוהגת. נוכח האמור, טוען המשיב כי יש לדחות את הערעור ולהותיר את העונש שגזר בית המשפט המחוזי על כנו.

דין והכרעה

6. לאחר ששקלנו את נימוקי הערעור והאזנו לטיעוני הצדדים בדיון שהתקיים לפנינו, הגענו למסקנה כי דין הערעור עמוד 3



להתקבל. אכן, ערכאת הערעור אינה נוטה להתערב בחומרת העונש שהשיתה הערכאה הדיונית, אלא אם כן מתגלה סטייה ניכרת ממדיניות הענישה הנוהגת או בקיומן של נסיבות חריגות המצדיקות זאת (ע"פ 2749/21 מדינת ישראל נ' פלוני, פסקה 7 (27.2.2022); ע"פ 901/22 מדינת ישראל נ' אסווד, פסקה 8 (24.2.2022)). אנו סבורים כי המקרה דנן מצדיק התערבות כאמור. בית משפט זה עמד לא פעם על החומרה הגלומה בעבירות אלימות בכלל, ובעבירות חטיפה בפרט, אשר שוללות את חירותו של נפגע העבירה וכן את חופש התנועה שלו (ע"פ 3136/20 אבו עאיש נ' מדינת ישראל, פסקה 8 (24.5.2021); ע"פ 6560/15 סריס נ' מדינת ישראל, פסקה 10 (2.5.2016); ע"פ 2204/15 ביטון נ' מדינת ישראל, פסקה 8 (2.8.2015)). כמו כן, בית משפט זה עמד לא אחת על הצורך בענישה מחמירה כאשר עסקין בעבירות חבלה חמורה:

"בית משפט זה הדגיש לא אחת את החומרה הטמונה בעבירות חבלה חמורה, המסכנות את שלום הציבור ובטחונו, תוך עשיית דין עצמי והתעלמות מהוראות חוק, וגורמות פעמים רבות לפגיעות בגוף ובנפש. על מדיניות הענישה לשקף חומרה זו על ידי השתת עונש מאסר משמעותיים על עבריינים המבצעים עבירות אלימות בכלל, ועל מי שביצע עבירה של חבלה בנסיבות מחמירות בפרט" (ע"פ 6197/20 מדינת ישראל נ' גולאני, פסקה 20 (28.11.2021); וראו גם: ע"פ 5407/21 דלאשי נ' מדינת ישראל, פסקה 8 (15.2.2022)).

והדברים נכונים ביתר שאת כאשר העבירות מבוצעות על רקע מה שמכונה "כבוד המשפחה" (ע"פ 9816/16 מדינת ישראל נ' פלוני, פסקה 8 (21.12.2017) (להלן: עניין פלוני); ע"פ 5908/15 מדינת ישראל נ' פלאח, פסקה 7 (4.2.2016); ע"פ 4178/10 פרג' נ' מדינת ישראל, פסקה 128 (19.8.2013)). עבירות אלו מופנות בעיקרן כלפי נשים, אולם לא אחת נפגעים מהן גברים על רקע קשריהם או יחסיהם עם נשים קרובות משפחתו של הפוגע (ראו, מיני רבים: ע"פ 6812/16 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקאות 36-37 (30.7.2018); ע"פ 8196/13 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 11 (3.4.2014); ע"פ 6453/12 הדרה נ' מדינת ישראל, פסקה 8 (13.5.2013)). בהתאם לאמור, עמד בית משפט זה על הצורך בענישה מחמירה בגין עבירות שבוצעו על רקע זה, לשם הרתעת היחיד והרתעת הרבים, וכן למען העברת מסר חד משמעי אשר מוקיע את התופעה (ע"פ 2513/19 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 14 (27.6.2019); עניין פלוני, פסקה 9).

7. כאמור, המערערת טענה כי מתחם העונש שקבע בית המשפט המחוזי אינו הולם את הפגיעה הקשה של מעשי המשיב בערכים המוגנים ובנפגע העבירה. כידוע, לערכאה הדיונית שיקול דעת רחב בקביעת מתחם העונש ההולם, מלאכה שמטבעה עשויה להשתנות בהתאם לנסיבות ביצוע העבירה במקרה המסוים (ע"פ 5006/21 מדינת ישראל נ' פלוני, פסקה 8 (6.1.2022); ע"פ 8320/21 מדינת ישראל נ' בסילה, פסקה 8 (28.12.2021)). במקרה דנן, כאמור, הועמד מתחם העונש ההולם על בין 15 ל-48 חודשי מאסר בפועל. מצאנו כי אין במתחם שנקבע כדי לגלם את מלוא חומרתן של נסיבות המקרה דנן, בשים לב לתכנון ולהיערכות המוקדמת שקדמו למעשים; ליווי המעשים באיומים חוזרים, גם באמצעות סכין; וכן נוכח הפגיעה הקשה בערכים המוגנים (ראו והשוו: ע"פ 375/22 מדינת ישראל נ' ואסים בסל, פסקאות 12-13 (10.2.2022); ע"פ 7669/17 הייב נ' מדינת ישראל, פסקאות 18-20 (10.10.2018); ע"פ 4701/16 אבו סבלאן נ' מדינת ישראל, פסקה 6 (25.10.2017)). בצד האמור, אין צורך לטעת מסמרות בגבולותיו המדויקים של מתחם זה, משהגענו למסקנה שגם העונש שהושת על המשיב בתוך המתחם אינו הולם את חומרת מעשיו.



8. כאמור, מעשיו של המשיב בוצעו על רקע הקשר הרומנטי בין בתו לנפגע העבירה שהתגורר בשכנות. משגילה המשיב על אודות קשר זה, בערה בו חמתו, ומשכך חטף את נפגע העבירה באיומי סכין, תקף אותו באלימות קשה תוך שגרם לו חבלות רבות, וכל זאת תוך שהוא שב ומאיים על חייו. כפי שמצוין בגזר הדין, לנפגעה העבירה נגרם שבר בקירקידמיבסינוספרונטליימני, חשדלשברקטןבתקרתארובהסינוס, חתך באורך 3 ס"מ בירך שמאל, פצע בכף ידימין, ושפשוף בפנים ובועיןימין, וכן שפשוף עם אודם במרפקימין, בעטייםנזקקלטיפולרפואיבמסגרתאשפוז. מעשים אלה נעשו לאחר תכנון ובאכזריות. אמנם, כפי שציין בית המשפט המחוזי, עובר למעשים נושא כתב האישום המתוקן, המשיב קיים אורח חיים נורמטיבי. ואולם, בית משפט זה עמד על כך שכאשר מדובר בעבירות אלימות על רקע "כבוד המשפחה", יש לתת לכך משקל מוגבל, שכן עבירות אלה אינן מאופיינות בביצוע על ידי עבריינים (ע"פ 6555/12 פיראס נ' מדינת ישראל, פסקה 7 (5.2.2013)). כעולה מתסקיר נפגע העבירה שהוגש, וכן מדבריו של נפגע העבירה בדיון שלפניו, מעשי המשיב נותנים בו אותותיהם גם בחלוף זמן מהאירוע, בפרט בשים לב לכך שהתגורר בשכנות למשיב במשך מחצית מחייו וראה בו דמות בוגרת שניתן לתת בה אמון. גם הנזקים הגופניים והנפשיים מוסיפים ללוות את נפגע העבירה, שבמשך מספר חודשים לאחר האירוע לא חזר לעבודתו, נאלץ להעתיק את מקום מגוריו בעקבות האירוע, סובל מחרדות ומכאבים, ואינו מצליח לשוב לשגרת חייו. בכל שאמור במשיב, מצאתי לתת משקל גם לתסקיר שירות המבחן בעניינו, שלפיו הוא מתקשה להביע אמפתיה ביחס לנפגע העבירה ולנזקים שגרם לו במעשיו, ולכך שעל אף שהודה במיוחס לו בכתב האישום המתוקן, הוא טוען כי אינו זוכר כי דקר את נפגע העבירה. כמו כן הודגש בתסקיר כי המשיב אוזח בעמדות שמצדיקות התנהגות אלימה בהקשרים אלה, וכי קיים סיכון בינוני להישנות המעשים. בנסיבות אלו שירות המבחן אף לא בא בהמלצה על חלופת ענישה או תכנית שיקום, והדגיש כי נדרשת "ענישה מוחשית שתציב גבול ברור ומרתיע". נוכח כל האמור, אנו סבורים כי במקרה שלפניו בית משפט קמא לא נתן משקל מספק לעקרון ההלימה, זאת בשים לב לחומרת מעשיו של המשיב; לנזקים שנגרמו לנפגע העבירה; ולמשקלם של שיקולי ההרתעה בנסיבות המקרה דנן.

סוף דבר: עונש המאסר בפועל שייגזר על המשיב בגין העבירות נושא כתב האישום המתוקן יועמד על 30 חודשים בניכוי ימי מעצרו. זאת בשים לב לכלל שלפיו ערכאת הערעור אינה ממצה את הדין עם הנאשם בקבלת ערעור התביעה. יתר חלקי גזר הדין יעמדו בעינם.

ניתן היום, ג' באדר ב' התשפ"ב (6.3.2022).

ש ו פ ט

ש ו פ ט

ש ו פ ט